

	leta 1857:	leta 1880:		
v Galiciji	448.973	686.596	torej višek	237.623
" Bukovini	29.187	67.418	" "	38.231
" Dol. Avstriji	6.999	95.055	" "	88.056
" Zgor. "	4	1.056	" "	1.052
" Solnogradski	—	115	" "	115
" Štajarski	6	1.782	" "	1.776
" Koroški	—	114	" "	114
" Kranjski	—	96	" "	96
" Primorski	3.713	5.130	" "	1.417
" Tirol s Predarl.	548	542	" manjek	6
" Češki	86.334	94.449	" višek	8.110
" Moravski	41.529	44.175	" "	2.646
" Sledski	3.280	8.580	" "	5.300
" Dalmaciji	318	283	" manjek	35
" Oggerski	412.686	638.308	" višek	225.622
" Avstrijski	626.896	1.005.391	" "	384.495
" Avstro-Og.	1.033.582	1.643.699	" "	610.117

Razvidno je iz tega, da judovsko prebivalstvo pada v Translitvi, v Cislitvi pa se množi, polagoma sicer, toda vedno. Tudi množitvi odstotki so večji v Cislitvi med letmi 1857 in 1880: na Oggerskem 54,7%, uzhod. Avstriji 57,6%, zapadna Avstr. 76,6% v A.-O. sploh 59,0%. — V 23letni dobi (1857—1880) je iznašal

	prirast		vse premoženje
	rojstveni	dopotni	
v uzhodni Avstr.	187.286	58.668	275.854
" Galiciji	174.216	63.607	237.623
" Bukovini	13.070	25.161	38.231
" Oggerski	144.936	80.686	205.622
" zapadni Avstr.	51.035	57.609	108.644
" Avstro-Og.	383.257	226.863	610.120

Po takem pride na 7 domačih Judov 1 dopotni. Ako pomislimo, da se gališki in češki Judje selijo na Prusko, to jih je v Av. Oggerski veliko več dopotnih, nego jih vidimo v izkazu (226.863). Ti so prišli iz Rumunske, Srbske, Bulgarske, južne in zahodne Ruske. Največ jih je dopotovalo v Dol. Avstrijo

Dunaj je imel l. 1857 na	70 prebiv.	} po 1 Juda
" " " " 1869 "	15 "	
" " " " 1880 "	8—10 "	

Po letu 1880 se je začela neka mržnja očitati proti judovskemu življu, Mnogo [se jih je izselilo na Dunaj. (Toraj jih bo zdaj še več, gotovo kolikor v Ruskopoljski: na 7 prebivalcev 1 Jud). Od 95.055 Judov, ki jih je bilo leta 1880 na Dol. Avstrijskem, jih je bilo celih 73.222 (77%!) na Dunaju.

Število Judov se manjša v Švici. L. 1870 je bilo 6696, leta 1880. ne več ko 7373. Ker je Švajcar sam premeten trgovec in preudaren obrtnik, to Judu ne ostaja dosti kupčevati. Poprečno je v Švajci vsaki 286 prebivalec Jud.

Zanimiv je tudi ta pregled, sestavljen po najnovejših podatkih, namreč, na koliko prebivalcev se računa po 1 Jud. V Avstriji (v Kranjski na 5.013 eden Izraelec, Ko-

roški 3.059, Tirolski 1.683, Dalmaciji 1682, Gor. Avstrijski 719, Štajarski 681, Primorski 126, Sledski 66, Češki 58, Moravski 48, Dol. Avstrijski 25, Galiciji 8, Bukovini 8. — V zaposedenih deželah so našli leta 1879. Judov 3.426. Leta 1885. do 1. maja jih je bilo 5.805. V šestletnem razdobju so se pomnožili za 2.379, število, ki ni umalovazati. Škoda, da slevenske pole ne kažejo, koliko jih je dopotovalo) na 23, v Oggerski na 24. Pruski 75, Nemški 80, Ruskopoljski 8, Rumunski 13, Ruski (brez Ruskopoljske) 35(!) Nizozemski 53, Turški (evrop.) 150, severni Ameriki 324, Danski 499, Grški 500, Francozki 746, Britski (z Irsko) 766, Talijanski 805, Srbski 837, Belgiji 2.541, Španski 2.806, Švedski 3.646, Norveški 69.665. — Po mestih: na Dunaju od 10 preb. 1 Jud, v Berlinu od 20, Hamburgu 28, Bazlju 78, Ljubeku 113, Bremi 216.

Noben narod na svetu toliko in tako rad ne potuje. Vsaki se drži več ali manj, svoje domovine, ki jo brani s svojo krvjo, držeč se svojega vladarja. na kterege je ponosen. Le judovski narod goni neka čudna usoda; seli se, kakor bi kralja ne imel, ter se ustanovi kjer in dokler mu najboljše kaže. Ker ima take prirojene posebnosti, ne smemo iskati pri njem domovinske ljubezni; on je zemljan, kosmopolit, nemeneč se dosti za npravne in pravne meje.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

(VII. seja dne 4. ebruvarija).

Posl. Hribar in tovariši stavijo naslednji nujni predlog: C. kr. vlada se nujno pozivlja 1. odrediti vse potrebno, da se začasno ustavljena predavanja na vseučiliščih in tehničnih velikih šolah na Dunaji in v Gradci zopet začno in redno nadaljujejo; 2. skrbeti za to, da bodo dijaki slovenske narodnosti na teh in na vseh drugih velikih šolah v državi neprikrajšano deležni vseh akademičnih pravic in svoboščin

Ko je dež. sbor odobril nujnost, je posl. Hribar utemeljeval svoj predlog:

Popisal je obširno zadnje logodbe na vseučiliščih na Dunaji o Gradci in v Pragi. Te dogodbe so vprizorili nemški hujskači in vlada je tako rekoč kapitulirala pred nezrelimi nemškimi dijaki, ker je ustavila predavanja. Izgrede so prozročili nemški kričači, a posledica morajo trpeti tudi slovenski dijaki. To je obžalovanja vredno in vlada mora napraviti mir. Dolžnost slovanskih zastopnikov je, da se potegnejo za slovanske sinove. Ako kličejo Nemci: Proč od Praga! potem kličimo mi: „Proč od Dunaja! Proč od Gradca!“

Posl. baron Schwegel je priznal, da je dolžnost deželnega zbora zavzeti se za visokošolce, a ne samo za slovenske, ampak za vse sinove dežele kranjske. Ker se v predstojećem predlogu dela razloček mej narodnostmi, zato on in njegovi somišljeniki, dasi priznavajo blagohotno tendenco predlogovo, ne morejo zanj glasovati posebno, ker sedaj še ni možno objektivno soditi, kdo je kriv in kdo ni kriv.

Dež. predsednik baron Hein je zatrjeval, da nihče tako ne obžaluje dogodb na visokih šolah, kakor vlada, katera je prepričana, da je nemška mladina zapeljana. Na kapitulacijo vlade ni misliti. Dokaz temu jo govor ministerskega predsednika proti rektorjem. Ministerski predsednik je rekel, da naredi izgreodom hitro konec in da jih na noben način ne trpi

Posl. Povše je priznal, da je baron Schwegel pomirljivo govoril. Tudi slovenskim poslancem ne narekuje njih besed strast proti nemškemu narodu, ampak le globoka užaljenost, le skrb za mladino. Slovenski dijaki so zdaj brez varstva. Slovenci želimo mir mej narodi, kakor ga želi presvetli cesar, a mi tudi hočemo popolno enakopravnost in varstvo za slovenske dijake.

Posl. grof Barbo je rekel, da Hribarjev vzklik „Proč od Dunaja“ ni avstrijski in ne najde odziva pri patrijotično mislečih ljudeh.

Posl. Hribar je konstatoval, da ga je grof Barbo napačno razumel. S klicem „Proč od Dunaja“ in „Proč od Gradca“ ni mislil reči, da želimo proč od Avstrije priti, pač pa želimo priti proč od dunajskega in graškega vseučilišča.

Posl. dr. Schaffer je izjavil, da imajo Nemci v vseh deželah pravico, da po svoji vednosti in na svojo odgovornost postopajo, kakor se jim zdi. Očitano se je Nemcem, da so nepatrijotični. Nemški narod je sploh patrijotičen. Posamične besede nič ne vplivajo na dejstvo, da so vsi Nemci Avstriji zvest narod. Svoj čas se je govorilo o „Moskaupilgerjih“, a zato se vendar ni reklo, da so vsi Slovani nelojalni. Nemški narod je patrijotičen in steber države.

Posl. Kalan je rekel, da vprašanje, kdo je kriv, ni tako nejasno, kakor trdita baron Schwegel in dr. Schaffer. Hribar še polovice tega ni povedal kar se je zgodilo. Da so postale razmere neznosne dokazuje dejstvo, da je vlada sistirala predavanja. Slovani ne uživajo na visokih šolah pristoječih jim pravic, zanje ni tam obstanka. Nacijonalcem so samo v drž. zboru povedali, da nečejo biti patrijotični. Berite izjave vaših Bogov, Wolfa. Sešönererja in drugih! Zmerni Nemci si ne morejo pomagati drugače, kakor, da se udajo nacijonalcem, in tako se je zgodile, da so se tako mirni elementi, kakor kranjski nemški drž. poslanci, udeleževali, obstrukcije. Niso se udeleževali samo splošno, ampak baron Schwegel je šel celo s posebno deputacijo k ministerskemu predsedniku, naj se v Pragi razglašeni sod izvršuje kar najstrožje. Baronu Schweglu, sinu slovenskega naroda, kateri pa svojega naroda noče poznati, niti nagli sod ni bila dovolj stroga odredba.

Dr. Schaffer je zapel staro pesem o Moskanipilgerijih in da so Nemci steber države. To je davno premagano stališče. Odkar hodijo Nemci čez mejo in prirejajo tam protiavstrijske demonstracije ni več govora o tem. Vsak pravičen Nemeč mora priznati, da je nemško dijaštvo krivo sedanjih razmer na visokih šolah. Dijaštvo je zapeljano od klike, ki je hoče fruktificirati proti vladi. Gautschu se je do neke meje posrečilo sporazumeti Nemce in Čehe; to nacijonalcem ni všeč in jeli so z vso divjostjo delati na nove izgrede ter vjeli v svoje zanke nemško dijaštvo. Sedanji izgredi so delo neprijateljev Avstrije in Slovanov. Vkljub resnosti položaja pa smemo biti veseli, ker je upanje, dz se ločeni bratje približamo vsled nemškonaacijonalnega hujskanja in vsled nasilstev.

Posl. baron Schwegel je zavračal Kalanovo očitaje, da sta Wolf in Schönerer bogova njegove stranke, da se ni nikdar udeležil obstrukcije. Zbornica je sprejela Hribarjev predlog.

Posl. dr. Majaron in tovariši so potem predlagali: „Visoki deželni zbor skleni: Visoka c. kr. vlada se pozivlje, da čim preje izposluje ustanovitev slovenskega vseučilišča z bogoslovsko, pravoslovno in modroslovno fakulteto v Ljubljani.“

Posl. Povše poroča o prošnji županstva v Ambrusu za zgradbo ceste v Suhi Krajini v črti: Male Lašče-Ratje-Višnje-Ambrus ter predlaga, naj dež. odbor še tekom tega leta po inženjerju preišče razmere ter v zvezi z načrti za nameravano cesto Smuka-Hinje-Žvirče stavi v prihodnjem zasedanju primerne predloge.

Poslanca Grasselli in Perdan poročata o zdravstvenih rečeh, oziroma prisilni delavnici. Zbornica poročili vzame na znanje.

Posl. dr. Papež poroča o prošnji ribarskega društva za podporo ter predlaga 50 gld.

Posl. Kalan poroča o prošnji županstva v Loškem Potoku, da bi prihajal okrožni zdravnik iz Ribnice vsak teden enkrat v Loški Potok, in predlaga, naj se dež. odbor pooblasti, da polovico troškov v znesku 720 gld. prevzame dežela, ako ribniški zdravstveni okraj, dotične občine in interesentje prevzemo drugo polovico. Ob enem predlaga resolucijo naj dež. odbor proučuje vprašanje, ali bi ne kazalo sedež okr. zdravnika iz Kočevske Reke premestiti v Loški Potok ali drug primeren okraj. Sprejeto z dostavkom naj bi se zdravnik gredoč v Loški Potok ustavljal tudi v Sodražici. Tudi ta predlog obvevlja.

Posl. Kalan poroča o prošnji županstva v Selcih za podporo, da se občinska cesta iz Gor. Besnice proti Logu preloži, ter predlaga 900 gld. podpore. — Obvelja.

Posl. Žitnik poroča o prošnji okrožnega zdravnika Janeza Poscha v Žužemberku za pokojnino, da se dovoli 200 gld. pokojnine iz dež. zaklada. — Obvelja.

(Dalje sledi.)

— **Osebne vesti.** Podpredsednik dež. sodišča ljubljanskega višjesodni svetnik Albert Levičnik je imenovan predsednikom dež. sodišča v Ljubljani — Deželno vladna inženjerja v Ljubljani Tomaž Valka in Moric Kirchschlager sta imenovana nadinženjerjema; stavbni pristav Franc Vanna inženjerjem. — Geometer Albin Jančič je imenovan višjim evidenčnim geometrom v Ljubljani. — Državni pravdnik v Trstu J. Taddei je imenovan višjim državnim pravdnikom v Trstu.

— **Novi knezoškof ljubljanski** Sarajevski pomožni škof dr. Anton Jeglič je imenovan knezoškofom ljubljanskim, Novi knozoškof se je rodil l. 1850. v Begunjah na Gorenjskem. Svoje studije je dovršil v Avgustineju na Dunaji in bil potem profesor bogoslovja v ljubljanskem semenišču. L. 1882. je bil imenovan kanonikom v Sarajevu, lani pa pomožnim škofom, Novi knezoškof je jako učen in koncilijski mož. Ko so mu sarajevski Slovenci čestitali na imenovanju ljubljanskim knezoškofom, je rekel glede svojega bodočega delovanja na Kranjskem, da ni vezan na nobeno stran in da bode stal nad strankami.

— **Deželni zbor kranjski in petdesetletnica cesarjevega vladanja.** V slavnostni seji dne 25. t. m. je dež. zbor sprejel naslednji, od vseh dež. poslancev podpisani predlog: Predsedništvo deželnega zbora kranjskega in člani deželnega odbora, ter trije člani, koje je voliti iz treh kurij deželnega zbora, se odpošljejo kot deputacija na najvišji cesarski dvor in se jim naroča: Najpokornejše čestitati v imenu deželnega zbora in vseh prebivalcov vojvodine Kranjske Njegovemu ces. in kralj. apostol. Veličanstvu, najmilostljivemu cesarju in vojvodi povodom izredne in srečne svečanosti preslavnega 50letnega vladnega jubileja; potrditi neomahljivo zvestobo in udanost, ki trdo in nerazdružno vežeti že stoletja deželo našo s presvitlo cesarsko rodovino; in izraziti čustva neomejene ljubezni in udanosti, kakor neizmerne hvalžnosti, ki navdajajo vse prebivalstvo te dežele radi nevenljive milosti in blagovoljnosti vsikdar mu naklonjenega prejasnega vladarja in gospodarja dežele, ter pred najvišjem cesarskim prestolom izreči presrečno željo našo, naj bi božja previdnost nam ohranila še mnoga in nešteta leta priljubljenega cesarja in vladarja v blagor domovine, države in Njegovih zvestih narodov.

— **Promocija.** Na graškem vseučilišču je bil promoviran doktorjem prava gosp. Vladimir Ravnihar, sin predsednika „Glasbene Matice“.

— **Ljubljanska garnizija** se pomnoži letos na jesen. Tedaj se premesti sedaj v Gradci garnizujoči art. polk št. 7. v Ljubljano, kjer bode nastanjen v novi topničarski vojašnici.